

En värld av våld o

Som åttaåring blev Lars Karlsson omhändertagen och placerad i särskola och fosterhem. Han minns fortfarande fosterpappans slag. Och skrapljudet när läraren tog ner kopparröret från skåpet. Röret som användes som batong när eleverna skulle uppfostras. Lars berättelse är som hämtad från 1800-talet. I verkligheten börjar historien 1984. På våren.

Lars Karlsson står utanför det gamla skolhuset där han och andra elever blev utsatta för systematisk misshandel av flera lärare. Hagalundsskolan, som egentligen var en särskola för funktionshindrade barn, är i dag nedlagd och byggnaden används som konferenslokal.

FOTO: JAN LINDKVIST

För några månader sedan var Lars Karlsson med i Transportarbetaren. Han berättade då om livet som färdtjänstchaufför i Örebro, men framför allt om konsten. Om måleriet som blev ett sätt att bearbeta bortträngda känslor.

Vårt samtal den gången kom bara att snudda vid hans barndom. Vi kom överens om att träffas igen.

Nu sitter vi vid hans köksbord hemma i förorten Brickebacken. Lars är 37 år och har bestämt sig för att berätta. Beslutet tog han egentligen tidigare – i samband med en museiställning där människor vittnade om sina upplevelser från barnhem och fosterhem. Lars var den ende som trädde fram öppet.

Lars historia börjar alltså för precis 30 år sedan. Fast egentligen tidigare. Hans pappa var alkoholist. Periodare.

–Så var det under hela min uppväxt. Otryggheten påverkade mig. Jag var hopplös i skolan. Stökig och aggressiv. I årskurs två blev jag placerad i en speciellskola, en särskola för handikappade barn. Jag hamnade där trots att jag inte hade något funktionshinder.

Det tog inte många dagar innan Lars insåg att den avsidig belägna skolan hade en speciell pedagogik.

–Det var fyra lärare där, rektorn inräknad. Tre av dem misshandlade eleverna systematiskt. Det var ren skräck. Varje lärare hade sin egen metod. Rektorn drog

alltid i håret. Hårt, brutalt. Jag såg honom lyfta ungar i håret, från stolen de satt på.

–En annan lärare hade två korta metallrör som han slog eleverna med. Våldigt hårt, ofta på benen. Så fort rören kom fram visste man. Inom en minut kommer ett barn att skrika.

Mitt under intervjun tystnar Lars Karlsson. Tar ett par djupa andetag.

Vad krävdes för att röret skulle komma fram?

–Det var olika. Ibland var läraren irriterad redan på förhand. Då räckte det med att ett papper låg fel på bänken. Personligen blev jag aldrig utsatt för kopparröret, däremot dragen i håret. En tredje lärare slog med handflatan över kinderna. Den medicinen fick jag smaka.

MISSHANDELN SKEDDE OFTAST ute i hallen, fortsätter Lars:

–Jag minns ett tillfälle när jag skulle gå på toaletten. Det var en av de första gångerna som jag blev varse vad som pågick. Ett barn låg på golvet i hallen och läraren stod lutad över och slog och slog över benen.

–"Vad gör du!?", utbrast jag. Läraren gormade tillbaka: "Håll käften lilla äckliga unge, innan jag sparkar dig gul och blå!" Efter det vågade man inte säga något. Jag var åtta år.

Lars försökte berätta hemma, men när föräldrarna kontaktade skolan nekade lärarna till anklagelserna.

På vårterminen skulle nya problem segla upp på Lars Karlssons himmel. Hemmet var allt annat än harmoniskt. I lägenheten fanns en äldre bror och mamman. Men också pappa Leif. Pappan söp hårt i perioder. Han blev intagen på olika "torkar", men återföll gång på gång.

–Jag skämdes för farsan. Han förlorade tidigt jobbet. Kom ibland på fyllan till skolan eller till morsans jobb, och fick skickas hem i taxi. Han drev runt på stan och åkte fast för snatterier och småstöld.

–Det var så klart jobbigt. Man visste aldrig vilket skick pappa var i när man klev in genom dörren. Men han var den farsa jag hade. Och när han var nykter var han en kanonpappa.

En aprildag 1984 hände något oväntat vid särskolan. En främmande person stod utanför och väntande på Lars när han som vanligt skulle kliva in i skoltaxin. Men resan gick inte hem, utan till ett barnhem. Bilderna är diffusa, men Lars minns ända några sekvenser:

–Vi stod utanför ett hus och personen som tagit med mig dit sa: "Här ska du bo från och med nu..." Jag började gråta. Sa att jag ville hem!

Vad var det som hade hänt? Varför skickades Lars plötsligt till ett barnhem?

I efterhand har Lars försökt pussla ihop egna minnesbilder med sådant som andra berättat. Framför allt mamman, som han i dag har nära kontakt med.

Några dagar innan transporten till

barnhemmet hade Lars duschat i skolan, efter en idrottslektion. Några klasskompisar reagerade över att Lars hade ett rejält blåmärke i ljumsken.

–De tjallade för lärarna. Skolpersonalen kände ju till min hemsituation, med en far som var alkoholmissbrukare. Nu fick de vatten på sin kvarn! "Lars har blivit misshandlad hemma."

Datum och exakta tider har bleknat bort, men Lars minns det som att han samma dag som idrottslektionen blev skjutsad till polisstationen inne i Örebro. Det blev förhör. Lars bild är att han var ensam med förhørsledarna. Någon anhörig eller advokat fanns inte med.

–Jag förklarade att jag vurpat på cykeln och landat på ramen. Polisen sa: "Är du riktigt säker? Det är viktigt att du säger sanningen..."

NU TRE DECENNIER SENARE erinrar sig Lars ett förhör som pågick i det oändliga.

–Till slut sa polisen: "Om du säger att det var din pappa som gjorde det där dumma, så få du äta på McDonald's sen."

Lars högg på kroken och vittnesmålet tog skruv. Att mamman och brodern vittnade om att pappan aldrig var våldsam hjälpte inte. Lars blev omedelbart omhändertagen och placerad på barnhem. Pappan dömdes så småningom i tingsrätten.

Lars beskriver paniken när han insåg konsekvenserna av det frampressade vittnesmålet.

”

Fosterpappan tog tag i mig och skrek: "Jävla unge! Egentligen skulle jag slå in skallen på dig!"